

Radikal

'Artık makyajlı fotoğraf isteniyor'

MEHMET UĞUR YÜKSEL

Radikal Hayat / 30/11/2011

Eşcinsellerin, askerlikten muaf olmak için almak zorunda oldukları 'pembe tezkere' film oldu. Söz 'Çürük'ün anlatıcısı ve yönetmeninde

Bu sene ilki düzenlenen Pembe Hayat KuirFest'in en çok konuşulan filmlerinden biriydi 'Çürük'. Eşcinselliğin Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneği Yönetmeliği'nde 'psikoseksüel bozukluk' olarak kabul edilmesini ve askerlikten muafiyet gerekçesi sayılmasını sorgulayan film, tanıklığına başvurduğu geylerin özel izniyle Türkiye'de ilk kez seyirciyle buluştu. Geylerin 'pembe tezkere' olarak da bilinen 'çürük raporu'nu almak için girdikleri sıkıntılı süreçleri anlatan filmde kendi rapor alma öyküsünü paylaşan, ismi bizde saklı anlatıcı ve Alman yönetmen Ulrike Böhnisch ile konuştuk...

Filme dahil olma sürecinizi anlatır mısınız?

Türkiye'de "Tamam, olur" diyen ilk kişi bendim. Başta önyargılıydım. Almanya'dan biri gelmiş, eşcinsellerle ilgili oryantalist bir film çekecek diye düşünmüştüm. Ama daha sonra yapmak istediğinin önemini anladım. Dahası Türkiye'de bunu dert etsek bile hiçbirimizin çekemediğini, el mahkûm yurtdışından birilerinin çekmesi gerektiğini, bunun kamuoyu oluşturmak için de önemli olduğunu düşündüm ve karşılıklı güven sağlayarak yer almaya karar verdim.

Bunun konuşulması gerçekten de çok mu zor?

Kesinlikle! Her şeyin başında yasal sıkıntı yaşamaktan, cezalandırılmaktan söz ediyoruz. Ama beni en çok korkutan, bu görüntüyü alıp gidip seninle hiç paylaşmayan bir yabancıya denk gelmek ve sonrasında başını alamayacağın sorunlar yaşamaktı. Ama Uli bütün aşamaları paylaştı, projeye güvenmemi sağladı.

Vicdani redde en başta Başbakan sahip çıkmalı

Rapor alma süreciniz nasıldı?

Kolay olmadı ama ailem en büyük destekçimdi. O yüzden pek çok kişiden daha az sıkıntılı yaşadım. Kime, nasıl hesap vereceğim, ailem ne der gibi kaygılarım olmadı.

Raporu alabilmek için fotoğraf isteniyor, değil mi?

Evet ama o da değişikliğe uğradı artık. Hatırladığım kadarıyla ‘çürük raporu’ meselesi yurtdışı basınında ilk kez 2005’te yer bulmuştu. Bu akıldışı insan hakları ihlalinin hâlâ sürüyor oluşundan ötürü birtakım uygulamalarda değişiklik yapıldı. Doğrudan fotoğraflı kanıt istenmesi engellendi. Bu doktorun özeline bırakıldı. Artık anal ilişki sırasında çekilmiş bir fotoğraf yerine kanıt mahiyetinde yalnızca makyajlı fotoğraf istiyorlar.

Siz fotoğraf verdiniz mi? Hayır. İşlemlerimin yapılacağı hastanede artık fotoğraf istemediklerini biliyordum. Beyana göre kabul ediliyordu her şey, kanıt sunmaya gerek yoktu. Bir tek anal muayene parantezi vardı ama benim işlemlerimi yaptığım sırada hastane bunu yapma gereği duymuyordu uzun zamandır.

Makyajlı fotoğraf istenmesini nasıl buluyorsunuz?

Komik ve çağıdışı buluyorum. 2011’de, dünyanın görece pek çok şeye erişebilmiş bir ülkesinde, bunun hâlâ istenebiliyor olması çok komik geliyor.

Başbakan’ın vicdani reddin gündemlerinde olmadığını ve bunun askerlik hizmetinin ciddiyetinin zedelenmesine ve istismarına yol açacağını belirtmesi hakkında ne düşünüyorsunuz?

Partisinin, Türkiye için ‘sivilleşen bir toplum anlayışıyla’ çalışma yürüttüğünü mütemadiyen dile getiren Başbakan’ın en başta vatandaşlarının özlük haklarına saygı göstermesi gerektiğini düşünüyorum. Vicdani ret bir insan hakkıdır, insanlar silah tutmak ve savaşmak istemeyebilir. Bu ne ordunun itibarını zedeler ne de infiale yol açar. Bu demokratik hakka en başta Başbakan’ın kendisi sahip çıkmalı. Hükümetin bu ülkede elzem olan birçok konuyla ilgili göz ardı ettiği tonla mesele var. İnsanlar etnik kökeninden, homofobiden, transfobiden, kadın oluşundan ve birçok başka varoluşsal özelliğinden ötürü şiddetin kurbanı. Şiddetin başkarakter olduğu bu gerçek film bir an evvel bitmeli.

‘Çürük raporu hiç konuşulmuyor’

Bu filme nasıl karar verdiniz?

2008-2009 arasında Bilgi Üniversitesi’nde Erasmus öğrencisiydim. Çürük raporu alınmasını ve eşcinselliğin kanıtlanması için yaşananları duyup şaşırıyıştım. Fark ettim ki ne heteroseksüel ne de eşcinsel tanıdıklarım bu konuyla ilgili bilgi veriyor. Bu ülkedeki erkekliğin nedenlerini de merak ediyordum. Sokakta sürekli tacize uğruyordum. Bunu paylaşamıyor olmanın korkusu da projeyi hızlandırdı.

Zorluk yaşadınız mı?

Projeye dahil olacak insanları bulmak çok zor oldu. Ceza Yasası’nın 301. maddesinden dolayı, ‘Askeri kuvvetleri alenen aşağılamak’tan korktukları için kimse konuşmak istemiyordu. Katılımcılardan biri “Gey olduğum için değil, konu askerlik olduğu için yüzümü gösteremiyorum” demişti. Bir katılımcı konunun görünür olması gerektiğine inandığı için yüzünü göstermek istemişti. Ama kullanmadım, başına bir şey gelmesini istemedim.